

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นายชนาธิป จำจันทะ

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ ดร.อัมพร ศิริบุญมา ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนมพร จันทระปัญญา กรรมการ

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2548 จำนวน 54 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวข้างต้น นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ความถี่และร้อยละ

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้ ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่ามี การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งได้ให้อิสระแก่ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดทำแผนปฏิทินดำเนินงาน มอบหมายหน้าที่ และความรับผิดชอบให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับระบบโรงเรียน ให้คณะกรรมการร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ประชุมคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา เพื่อจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ชุมชนทราบ เปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นเป็นเจ้าของเป็นผู้รับผิดชอบสถานศึกษาในท้องถิ่นของตนเอง รายงานผลการเรียนต่อผู้ปกครอง ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ในการดำเนินงานของสถานศึกษา ส่วนปัญหาที่พบคือ ประชาชนชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีความพร้อมในการจัดการศึกษา ไม่เข้าใจระบบการทำงาน และบทบาทหน้าที่ของตนเอง ขาดแคลนทรัพยากรบุคคล และงบประมาณ ขาดการนิเทศ และการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง

Independent Study Title School-Based Management in Basic Education
Institutions, Mae Chaem District, Chiang Mai Province

Author Mr. Chanatip Khakhanmalee

Degree Master of Education (Educational Administration)

Independent Study Advisory Committee

Lect. Dr. Umporn Siriboonma Chairperson

Asst. Prof. Dr. Panomporn Chantarapanya Member

ABSTRACT

This independent study investigated school-based management in basic education institutions, Mae Chaem District, Chiang Mai Province. Population under study comprised 54 institutional administrators from the above district in the 2005 academic year. Instrument used was a questionnaire with items asking about essentials of the topic. Collected data were then analyzed through applications of frequency and percentage.

The findings were summarized as follows :

Most administrators expressed that there were works performed relating to school-based management by the ensuing actions, i.e., gave teachers a free hand in arranging instructional activities; set up action plan time table; assigned tasks and responsibility to personnel related to the school system; let teachers worked together in the making of yearly action plan; convened the school board meeting for the making of institutional development plan; arranged activities for promoting relationship with the community; informed the community about the school; gave local community a chance to be responsible and be the owner of the school in their backyard; reported student learning achievement to parents; and let community acknowledged and participated in school operation. Moreover, the problems found in the study revealed that populace, community, and local administration organization were not ready for educational management because they did not understand the working system and their own role and function. Also, there were shortage of personnel and budget including lacked of supervision and continuous examination.

หน้า

กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญดารง	ช
สารบัญภาพประกอบ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ขอบเขตของการศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 เอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	6

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

ความหมายของการบริหาร	6
ความหมายและแนวคิดการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	7
รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	17
การกระจายอำนาจ	21
การมีส่วนร่วม	24
การบริหารตนเอง	29
การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน	31
การตรวจสอบและถ่วงดุล	34
การศึกษาที่เกี่ยวข้อง	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการ	40
ประชากร	40
เครื่องมือที่ใช้	40
สารบัญ (ต่อ)	
	หน้า
การสร้างเครื่องมือ	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	41
บทที่ 4 ผลการศึกษา	42
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	56
สรุป	56
อภิปรายผล	58
ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก	70
ภาคผนวก ก. หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	71
ภาคผนวก ข. แบบสอบถามการค้นคว้าแบบอิสระ	72
ประวัติผู้เขียน	80

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การเปรียบเทียบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการบริหาร โดยการควบคุมจากภายนอก (แบบดั้งเดิม)	11
2 ลักษณะงานในหน้าที่ และลักษณะอื่น ๆ ของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กับการบริหารแบบถูกควบคุมจากภายนอก	13
3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	43
4 การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการกระจายอำนาจ	45
5 การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการมีส่วนร่วม	46
6 การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารตนเอง	47
7 การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการคืนอำนาจ การจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน	49
8 การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการตรวจสอบ และถ่วงดุล	51

แผนภูมิที่

1 กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียน

หน้า

28

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

ชนาธิป ขำขันมะลี

All rights reserved

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พฤษภาคม 2549

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved